

60
JAAR

Maandschrift voor

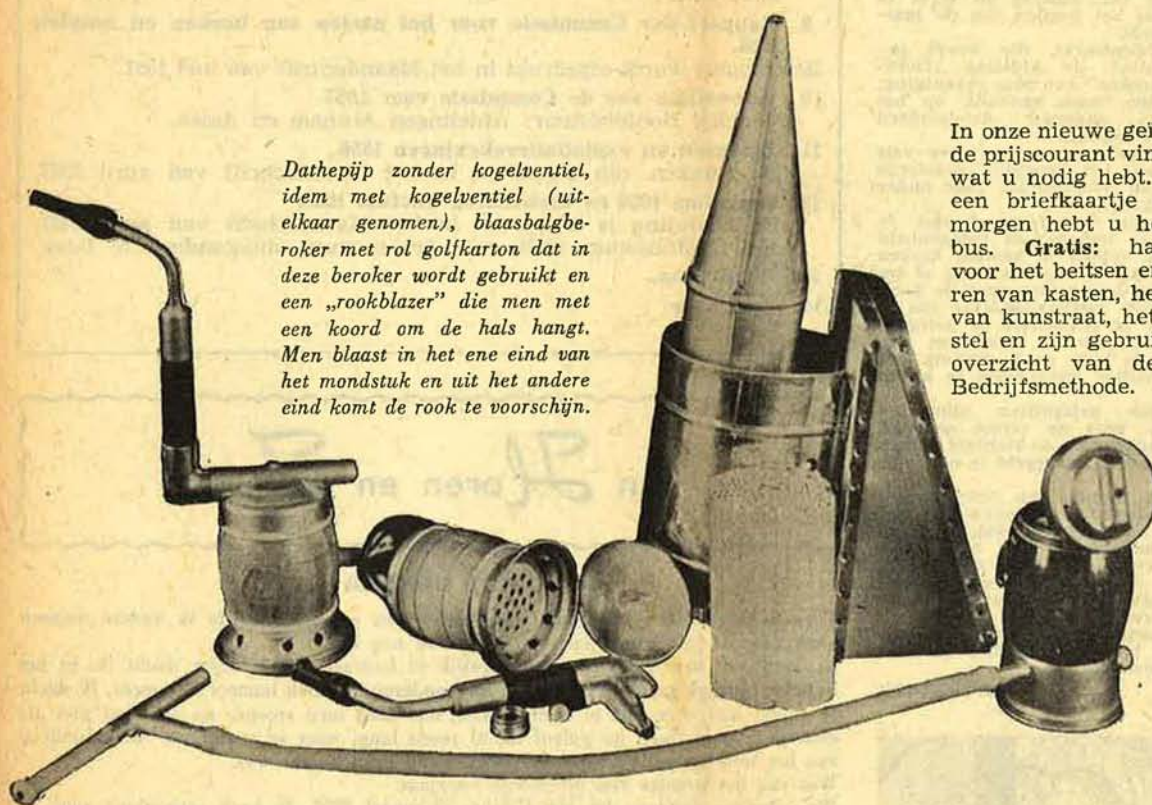
Bijenteelt

VERSCHIJNT MAANDELIJKS - 59e JAARGANG - NUMMER 4 - APRIL 1957

Dathepijp zonder kogelventiel, idem met kogelventiel (uitelkaar genomen), blaasbalgberoeker met rol golfkarton dat in deze beroker wordt gebruikt en een „rookblazer” die men met een koord om de hals hangt. Men blaast in het ene eind van het mondstuk en uit het andere eind komt de rook te voorschijn.

In onze nieuwe geïllustreerde prijscurant vindt u alles wat u nodig hebt. Vandaag een briefkaartje en overmorgen hebt u hem in de bus. **Gratis:** handleiding voor het beitsen en schilderen van kasten, het inzetten van kunstraat, het kolbtoestel en zijn gebruik en een overzicht van de Aalster Bedrijfsmethode.

GOEDE DINGEN
BIJENHUIS WAGENINGEN

Tel. 2863

Giro 823276

VERENIGING TOT BEVORDERING DER BIJENTEELT IN NEDERLAND

Welkom in Dordrecht
op 12 april a.s.

„Een koninginnetje met twee
darren voor het vlieggat.”

Op 12 april a.s. opent de oude „Merwedestad” haar poorten om binnen haar muren imkers van dichtbij en veraf te ontvangen voor het houden van de jaarlijkse bijenmarkt.

Deze 18e bijenmarkt, die wordt georganiseerd door de Afdeling „Dordrecht en Omstreken” van onze vereniging, wordt gehouden, zoals vanouds, op het Beverwijklein, ongeveer driehonderd meter van het station.

Reeds de avond tevoren arriveren vele bijenvolken op het feestelijk versierde marktterrein en overnachten daar onder speciale bewaking.

Om negen uur 's morgens begint de markt; voor de imkers een gelegenheid om overtollige volken in kasten, korven of zesramers van de hand te doen of ter versterking van hun volken voor de koolzaadrracht enige zesraamskastjes aan te schaffen; voor de fruittelers de gelegenheid nog juist voor de bloei van hun boomgaarden de voor de bestuiving der bloesems zo nodige bijenvolken te kopen of te huren.

Aantrekkelijke geldprizen zijn beschikbaar o.a. voor de verste aanvoer, de grootste aanvoer en de sterkste volken in kast en in korf. Marktgeld is niet verschuldigd.

De Afdeling Handel van onze vereniging zal op het terrein aanwezig zijn met een Keur van imkersartikelen, terwijl in een demonstratietent aan belangstellenden het leven der bijen wordt verklaard. Ook de Rijksbijenteeltconsulent voor Zuid-Nederland, de heer ir. Mommers, zal aanwezig zijn.

Eventuele nadere inlichtingen zijn verkrijgbaar bij het marktcomité, Marnixstraat 10, Dordrecht.

W. BUITENDIJK

Algemene vergadering

op zaterdag, 1 juni 1957, des voormiddags half elf, in het Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen, Mariaplaats, Utrecht.

AGENDA :

1. **Opening.**
2. **Benoeming ereleden.**
Het voorstel van het Hoofdbestuur, met toelichting, is afgedrukt in het Maandschrift van januari 1957.
3. **Uitreiking medailles voor bijzondere verdiensten.**
4. **Verkiezing voorzitter.**
5. **Voorstel afdeling Leeuwarden.**
Het voorstel met toelichting en pre-advies van het Hoofdbestuur is afgedrukt in het Maandschrift van januari 1957.
6. **Bespreking beleid Hoofdbestuur.**
7. **Vaststelling plaats Algemene Vergadering 1958.**
Voorstel Hoofdbestuur: Utrecht.
8. **Voorstel van het Hoofdbestuur om f 2.500,— ten laste van het kapitaal der Vereniging beschikbaar te stellen voor de vervaardiging van een propaganda-film.**
Het oorspronkelijke voorstel is afgedrukt in het Maandschrift van januari 1957. De motivering van de wijziging in het verslag van de vergadering van het Hoofdbestuur in het Maandschrift van april 1957.
9. **Rapport der Commissie voor het nazien van boeken en notulen 1956.**
Het rapport wordt afgedrukt in het Maandschrift van mei 1957.
10. **Aanwijzing van de Commissie voor 1957.**
Voorstel Hoofdbestuur: Afdelingen Arnhem en Assen.
11. **Balansen en exploitatierekeningen 1956.**
De stukken zijn afgedrukt in het Maandschrift van april 1957.
12. **Begroting 1958 en vaststelling quorum 1958.**
De begroting is afgedrukt in het Maandschrift van april 1957. Het Hoofdbestuur stelt voor het quorum onveranderd te laten.
13. **Rondvraag.**
14. **Sluiting.**

van Horen en Zien

HET WONDER

Toen ik een jongen was, vele tientallen jaren geleden, hoorde ik oudere mensen vaak zeggen: „de wonderen zijn de wereld nog niet uit”.

Ik dacht dat deze ouderen daar ongelijk in hadden want vroeger dacht ik, in het bijbelse tijdperk geschieden alleen de wonderen, nu toch immers niet meer. Ik dacht er echter niet over hen te weerspreken, dat deed men vroeger nu eenmaal niet als men jong was. Doch nu geloof ik, al reeds lang, weer in wonderen. Wat dunkt u van het wonder van de afgelopen winter die geen winter was.

Wat van het wonder van dit vroege voorjaar.

We schrijven vandaag bij 15° Celsius 11 maart 1957. Ik keek vanmiddag voor de bijenstal. Daar kwamen ze weer driftig aangevlogen, onze met stuifmeel beladen bijen. Wel in tien verschillende pasteltinten. Van donker tot licht oranje, van oker tot lichtgeel, beige, grijs en zegroen. Van welke bloemen op 11 maart?

'k Weet het niet van allemaal. 'k Wil het niet weten ook, 'k laat het wonder zijn geheimenis. 'k Geniet er zo nog intenser van. Dit is de vreugde over het wonder dat ons door de bijen wordt geopenbaard.

Overweeg en doorproef deze woorden imkers-twijfelaars, want voor u zijn deze woorden als opwekking geschreven. Niet voor het soort van mannen als de 81-jarige Pool die in het maartnummer zo'n aardig rijm schreef. Niet voor de Bijenman. Niet voor de tachtigjarige heer Hesselink van de afdeling Brummen en de duizenden anderen die het zo goed met hun bijen en onze mooie vereniging voor hebben, doch voor u, leden die twifelen of ge al of niet door zult gaan met imkeren, is dit stukje bedoeld. Deze opwekking is voor u om uw bijen te houden en uw geluksbrengers niet weg te doen.

Niet alleen fruitteler en imker, maar
ook burgemeesters ontmoeten elkaar
op de Dordtse bijenmarkt!

VAN MAAND TOT MAAND

Onze medewerker is deze maand door ziekte verhinderd zijn maandelijkse bijdrage te leveren. Wij wensen hem van harte een voorspoedig en algeheel herstel toe en hopen dat we in het volgende Groentje weer een bijdrage van zijn hand zullen mogen lezen. Zijn plaatsvervanger schreef voor het werk in april het volgende artikel.

Red.

Als we dat nog niet gedaan hebben, moeten we in april toch eens kijken hoe het met onze volken staat. Hoeveel raten zijn met bijen bezet? Als het volk op 7 of 8 ramen overwinterde, zullen we 2 of 3 raten bij moeten hangen.

Hoe staat het met de voedselpositie? De bijen gebruiken voor het voeren van het broed veel voedsel en meestal komt dat pas eind april in voldoende hoeveelheden binnen om de behoefte te dekken. Oppassen dus dat ze geen tekort krijgen en zo nodig bijvoeren. Stilstand in de broedaanzet in deze maand betekent: geen voorjaarsshoning. Krab met een vork wat voedsel in de buurt van 't broednest open. De bijen nemen het voedsel op en er komen nieuwe cellen voor de koningin beschikbaar voor het leggen van eitjes.

Om met sterke volken naar de voorjaarsdracht te gaan is het nodig dat we de volken twee aan twee verenigen. Doe het ongeveer een week voor het vertrek naar de drachtvelden. Een goede en eenvoudige manier is de volgende.

Neem uit de kast, die op reis zal gaan, alle niet door de bijen bezette raten weg. Maar haal er ook de raten uit, waar wel voedsel, maar geen broed in zit. Hang dat alles even in een reservebak. Haal nu de raten uit de andere kast waar broed in zit en hang die in de reiskast. Doet het zó, dat het broednest van beide volken zoveel mogelijk één geheel vormt.

Daarna zoeken we uit de uitgenomen raten enige, die veel voer bevatten en vullen daarmee de reiskast op. Deze bevat dus nu beide volken en beide broednesten. Eventueel nog op andere raten zittende bijen schudden we er bij.

Heeft het volk voldoende voer mee op reis? Anders moeten we de voorraad aanvullen! Het gaat vaak ver van huis en het mag bij een week slecht weer niet van honger kunnen omkomen!

Op de onderbak met het verenigde volk zetten we een bovenbak met zo veel mogelijk uitgebouwde raten. Hebben we die niet voldoende in voorraad, dan vullen we de bak aan met kunststraat. (Hebt u bij het verenigen van beide volken raten met voedsel overgehouden, hang die dan niet zonder meer in de bovenbak. U krijgt dan straks suiker door uw kostelijke voorjaarsshoning. U kunt het voedsel wel aan het volk ten goede laten komen. Ontzegel daarvoor het voedsel in deze raten. Leg

op het volk een dekplank of kleedje met voeropening. Zet daarop een bovenbak en hang daarin de ontzegelde raten. De bijen zullen het voedsel naar beneden brengen. Vóór het op reis gaan het kleedje natuurlijk wegnemen).

Heeft één van beide koninginnen uw voorkeur, dan moet u voor het verenigen de andere verwijderen. Anders loopt u de kans dat juist de minste goede van de twee overblijft.

Na het verenigen nemen we de nu lege kast weg en zetten die tijdelijk op een andere plaats. De raten, waarin mogelijk nog voedsel zit, bijenvrij opbergen, anders krijgt u zeker roverij. Zijn er slechte of oude raten bij? Snij ze uit de raampjes en voeg ze bij uw wasafval. Zit er voedsel in? Laten schoonmaken door de bijen op de hierboven beschreven wijze.

Een paar dagen vóór de reis leggen we het reisraam op de kast. We bedekken het voorlopig met een kleedje of een dekplank.

En nu op reis. Ga niet al te vroeg. Soms kan door slechte weersomstandigheden 'n bespuiting „vóór de bloei” wat laat uitvallen. Maar... het koolzaad is vroeg dit jaar!

Plaats uw volken niet in het koolzaad, maar op een afstand van 100 meter of meer. U voorkomt daardoor dat de kasten door de spuitstof worden geraakt. Geef aan de verbouwer van het koolzaad of aan de fruittelier uw adres en een telefoonadres op. Vraag ze u te waarschuwen één of twee dagen voordat er mogelijk gespoten zal worden. In dat geval moet u de volken belletten op de dag van het spuiten uit te vliegen. U moet ze dus opsluiten. (Zijn de kasten snel en gemakkelijk te sluiten? Kijk even naar de

vliegplankjes!) Opgesloten volken, vooral de sterke, kunnen op een warme dag schade lijden. Doet zich deze omstandigheid voor, laat dan een van de leden van Uw reisgroep water over de reisramen sprenkelen. Bedek de zinken daken, zodat de zon er niet op bakt. Na het spuiten kunnen de kasten gewoonlijk tegen de avond wel weer worden losgemaakt. Vooral op warme dagen droogt de spuitstof snel op.

In de N.O.P. is dit jaar ongeveer 700 ha koolzaad uitgezaaid. Het adres van de toezichthoudend imkers is: de heer E. Wietsma, Lemsterweg 15 Oldelamer Fr. Telefoon 0 5268—261. Voor de oppervlakte uitgezaaid koolzaad per gemeente verwijzen we naar de opgaaf elders in dit nummer. (De opgaaf was al op 1 maart in het bezit van de afdelingsbesturen, maar kon niet meer in het maartnummer worden opgenomen. Red.)

Kijkt U ook nog even in dit Groentje of er soms mededelingen van de bespuitingscommissie in staan? Die zijn voor de reizende imkers altijd van groot belang!

Vorig jaar is er in de N.O.P. geen bespuitingsschade geweest, hoewel er uitsluitend met dieldrin is gespoten. Wel is er schade geweest door warmlopen van opgesloten volken. Mocht er, in de Polder of elders, schade optreden, handel dan als volgt:

- Geef direct een telefoontje aan de consultant, adressen in het januari-groentje.
- Stuur direct een monster van een paar handen vol bijen in een stevige doos aan de consultant. (Niet platgedrukte bijen in een enveloppe, zoals vaak gebeurt!) Sluit geen brief bij het pakje in, vermeld wel de afzender er op.
- Verzend tegelijk met het monster bijen een brief aan de consultant met vermelding van alle gegevens, die van belang kunnen zijn. U bent verontwaardigd, maar overdrijf niet, alleen de feiten zijn belangrijk voor het onderzoek.

Als alle imkers, die schade hebben door bespuitingen, op deze wijze handelen, worden hun schadegevallen officieel geregistreerd en krijgt de Overheid er kennis van. Dat is erg belangrijk!

Dat was even een naar hoofdstuk er tussendoor, we hopen dat het mee zal vallen. Laten we in ieder geval zorgen dat het niet aan ons ligt.

Op het ogenblik waarop dit geschreven wordt, wijst alles op een vroeg voorjaar en op een snelle ontwikkeling van de volken en de drachtplanten. Dat betekent dat we, als het zo

Bijen IN DE BOOMGAARD

Inzake het huren van bijenvolken door fruittelers heeft ook dit jaar weer overleg plaats gehad tussen de Nederlandse Fruittelersorganisatie en de Fruittelers Vakbond K.N.B.T.B. enerzijds en het bestuur van de Stichting Bedrijfsraad voor de Bijenhouderij in Nederland. In gezamenlijk overleg werden de volgende vergoedingen vastgesteld:

voor kastvolken f 6.-- per volk;
voor korfvolken f 5.50 per volk;
Voor bijenvolken, die geplaatst worden in kassen, is de vergoeding vastgesteld als volgt:
voor kastvolken f 15.-- per volk;
voor korfvolken f 13.-- per volk.

In beide gevallen dienen de kosten voor vervoer der bijenvolken heen en terug in overleg tussen bijenhouder en fruitteler te worden geregeld. Deze vergoedingen zijn vanzelfsprekend slechts bedoeld als een richtlijn, dus als een maatstaf, waaraan zowel de fruittelers als de imkers enig houvast kunnen hebben. Verder werd overeengekomen, dat voor 1957 weer zullen gelden de voorwaarden, die golden voor 1956.

DE VOORWAARDEN.

Hier volgende die voorwaarden, in onderling overleg vastgesteld.

Wij willen onze leden met nadruk aanbevelen, zich aan deze voorwaarden te houden.

VERPLICHTINGEN VAN DE IMKER:

- 1e. De bijenvolken moeten tijdig in de boomgaard aanwezig zijn, d.w. z. uiterlijk bij het begin van de bloei van de vruchtbomen.
- 2e. De verzorging van de bijenvolken geschiedt door of vanwege de imker.
- 3e. De volken mogen zonder toestemming van de fruitteler niet worden verwijderd vóór het einde van de bloei.
- 4e. De imker moet op verzoek van de fruitteler de volken verspreid plaatsen in de boomgaard. De spreiding zal echter niet verder gaan dan tot groepen van tenminste 5 volken per ha.
- 5e. De te verhuuren volken moeten voldoen aan de volgende eisen.

A. KORFVOLKEN.

- a. Het volk moet een bevruchte, leggende koningin hebben.
- b. Eitjes en broed in alle stadia moeten aanwezig zijn. Verzegeld broed moet zichtbaar zijn.
- c. Tenminste 3 raten moeten door de bijen zijn bezet.
- d. Voldoende voedsel moet aanwezig zijn.

B. KASTVOLKEN.

- a. Het volk moet een bevruchte, leggende koningin hebben.
- b. Eitjes en broed in alle stadia moeten aanwezig zijn in tenminste 4 raten.
- c. Het volk moet tenminste op 6 raten zitten.
- d. Voldoende voedsel moet aanwezig zijn.

door gaat, in onze volken ook vroeg zwermneiging kunnen verwachten. En als de volken dan ver van huis staan, maken we ons daarover natuurlijk ongerust. Sommige imkers zijn in de gelegenheid om tijdens de dracht al kunstzwermen te maken. Toch doen deze, maar ook alle andere imkers er goed aan geen volken op reis te sturen met ongeknipte koningin. Als de koningin geknipt is en er een zwerm afvliegt, keren de bijen althans naar de woning terug en gaan niet voor de imker verloren. Pas een dag of tien later komt er een nazwerm en die 10 dagen kun-

nen ons net voor het verlies van een zwerm behoeden. Het knippen van de koningin kan het beste in deze maand gebeuren, ze is nu nog gemakkelijk te vinden. Als u haar bovendien nog een merkje op haar borststuk geeft, kunt u haar in de zomer gemakkelijk vinden in een kast vol bijen.

De koninginnetelers behoef ik toch niet te verwijzen naar de artikelen "Koninginnen telen zonder moeite," die al van januari af in het Groentje verschijnt? Als u het eens wilt proberen met de koningin-

VERPLICHTINGEN VAN DE FRUITTELER.

- 1e. De fruitteler betaalt de imker vóór het einde van de bloei f 6.-- resp. f 5.50 per volk.
- 2e. De fruitteler zal zijn vruchtbomen niet spuiten of stuiven met voor de bijen giftige stoffen gedurende de bloei.
- 3e. Hij zal er tevens zorg voor dragen dat andere door de bijen druk bezochte planten gedurende bloei niet in aanraking komen met giftige stoffen. Hij zal het nodige doen om te voorkomen dat sloten of andere drinkplaatsen van de bijen worden vergiftigd.
- 4e. De fruitteler zal zorgen dat een behoorlijke standplaats aanwezig is voor de bijenvolken en draagt er zorg voor dat bijenvolken niet verplaatst worden.
- 5e. Indien vee in de boomgaard komt moet de fruitteler voor een voldoende afrastering rond de bijenstand zorg dragen.

CONTROLE.

De fruitteler heeft het recht één of meer deskundigen te verzoeken te controleren of de geleverde volken aan de gestelde eisen voldoen. Tijdig zal aan de eigenaar der volken bericht worden gezonden, wanneer de controle plaats heeft.

ARBITRAGE.

Indien er geschillen zijn, die onderling niet kunnen worden opgelost kan een beroep worden gedaan op de Rijksbijenteeltconsulent of een van zijn assistenten. De uitspraak daarvan is bindend voor beide partijen.

De schijnwerper op....

onze actieve afdeling Enschede, die een winterprogramma gaf, dat er zijn mag:

1. Jaarvergadering met kleurendia's.
2. Hersengymnastiekwedstrijd Enschede-Hengelo.
3. Film Diergaarde Blijdorp.
4. Filmavond over Afrika.
5. Lezing over koninginneteelt.
6. Filmavond Shell.
7. Filmavond Groot- en klein wild in Nederland.
8. Middag over koninginneteelt.
9. Lezing met film over Ierland.
10. Engelse kleurenfilms en Russische bijenfilm.
11. Lezing over bacteriën.
12. Filmavond over het Yellowstone-park.

Verder werd nog een speciale cursus gegeven.

Enige avonden werden gegeven in samenwerking met andere verenigingen. Leden van afdeling Enschede, u hebt een bestuur dat zeer veel voor u doet. Waardeer het, sla in de toekomst geen avond meer over. Leden van „slapende" afdelingen, is het niet om van te watertanden? Zet uw schouders er óók eens onder! Zó kan het bij u ook!

te beginnen. Stel het dus niet uit. Een goede voorjaars oogst gewenst, mooi weer en veel plezier met de koninkrijken waarvan u de heerser bent.

Plv. neteelt is het NU de tijd om er mee P.S. Voor u is het bovenstaande gesneden koek. Maar onze vele beginnende imkers zitten in het voorjaar soms met de handen in het haar. Dat kan ze hun voorjaars oogst kosten. U laat ze toch niet in hun eentje modderen?

Het eerste jaar vooral hebben ze de hulp van een ervaren imker nog nodig. Help een handje!

Officiële mede- delingen

VERGADERING HOOFDBESTUUR 23 FEBRUARI

In deze vergadering werden de nieuwe hoofdbestuurleden Frens (Overijssel West), Kinkelaar (Betuwe) en A. H. van den Berg (Noord-holland) geïnstalleerd. Besproken werd de toekenning van een bijzondere medaille van verdienste aan een aantal leden, ter gelegenheid van het 60-jarig jubileum onzer vereniging. Als plaatsvervangende leden in het bestuur van de Bedrijfsraad werden gekozen de heren Frens en Lohuis, in de Commissie Handel werden gekozen de heren Kinkelaar en A. H. van den Berg. De verdere bezetting der commissies bleef gelijk.

De mogelijkheid om de collectieve verzekering voor eigen risico te nemen, werd onder ogen gezien. De Commissie afdeling Handel werd opgedragen deze mogelijkheid verder te bestuderen en aan het Hoofdbestuur rapport uit te brengen.

Vervolgens passeerden de jaarstukken de revue. Een groot aantal vragen werd door de accountant beantwoord en na enige veranderingen werden jaarstukken en begroting 1958 goedgekeurd.

Ook de propaganda werd besproken en besloten werd aan de Algemene Vergadering voor te stellen een bedrag van f 2.500,— uit te trekken voor de vervaardiging van een propagandafilmpje. Het reeds aangevraagde krediet van gelijk bedrag voor de feestelijke viering van ons jubileum tijdens de Imkersdag te Rotterdam zal waarschijnlijk, door bijzondere omstandigheden, niet nodig zijn.

Bij de bespreking van de propaganda gaven enige leden als hun mening te kennen, dat de imkers te veel klagen en dat dat de mensen afschrikt. Uit gecontroleerde boekhoudingen van imkers blijkt dat men per volk gemiddeld over een aantal jaren ongeveer f 25,— heeft overgehouden en een der leden verkocht zelfs in het slechte jaar 1956 van zijn 10 volken voor f 330,— honing. Om zulke resultaten te bereiken dient men echter met verstand te imkeren en moet men met zijn volken naar de dracht reizen.

De datum van de algemene vergadering werd vastgesteld op 1 juni. Het onderhoud van het Bestuur van de Bedrijfsraad met de Minister van Landbouw had nog niet plaats gehad, zodat hierover weinig kon worden gezegd.

In verband met de stijging van de suikerprijs werd een stijging van de honingprijs wenselijk geacht en de mogelijkheid daartoe is er, zoals in een artikel in het Groentje van oktober 1956 blz. 149 reeds is uiteengezet.

Verder werd de organisatie van de Imkersdag te Rotterdam besproken, in het Groentje zullen nadere mededelingen worden gedaan zodra deze plannen vastere vorm krijgen.

Koninginnen telen

Zonder moeite

Als het weer niet al te zeer tegenwerkt, kunnen we in deze maand met de eigenlijke teelt beginnen. We hoeven er vrijwel niets voor te doen, we laten de natuur er voor zorgen.

Ons teeltvolk is geweldig gegroeid. Vooral als er wat wilgen, bolgewasjes en vruchtbomen en -struiken in de buurt zijn, sta je versteld van de snelle groei van zo'n „troetelvolk”.

We storen het zo weinig mogelijk, maar zo eens per week of per 10 dagen kijken we toch even hoe het er mee staat. In de onderbak kijken we niet, boven een paar raampjes uithalen is voldoende. Meestal vinden we in de tweede helft van april al speeldopjes op de ramen. Een enkele keer heb ik in april wel eens koninginnecellen gevonden.

Als de gehele kast gevuld is met bijen, zodat ze er haast uitpuilen, geven we toch géén ruimte, maar we wachten een geschikte dag af om het volk moerloos te maken. Dat doen we echter nimmer eerder dan twee weken nadat in ons teeltvolk de eerste darreëitjes zijn gelegd. Als we het eerder deden, zouden onze jonge koninginnen klaar zijn voor hun bruidsvluchten in een tijd, waarin er nog geen geslachtsrijpe darren zijn.

Bij het uitzoeken van de koningin kijken we meteen de raten na. De redcellen, die het volk straks zal optrekken, worden gebouwd op werkstercellen met heel kleine larfjes. De eitjes, die we vandaag in ons volk vinden, zullen binnen drie dagen óók larfjes zijn. Zitten die eitjes in een oude, vaak bebroede raat, dan snijd ik altijd een klein stukje uit die raat onder de plek waar die eitjes zitten. Op die plaats bouwen de bijen dan graag redcellen.

Onze teeltkoningin kunnen we invoeren in een volk, dat een moeder heeft die ons niet bevalt, we kunnen ook een vegetje met haar maken.

Ons teeltvolk moet nu redcellen bouwen, vergeet daarom na drachtloze dagen het voeren niet!

Tien dagen na het moerloos maken van ons teeltvolk gaan we de raten van dat volk verdelen over de grote of kleine bevruchtungskastjes. We doen dat 's avonds of 's morgens, als de bijen niet vliegen. In elk kastje komen twee raten met de er op zittende bijen. Bij die twee raten moet er één zijn, waarop minstens één koninginnecel zit. Als derde raat geven we een raat met voldoende voedsel. Het mag ook een uitgebouwd raam of een raam met kunstraat zijn. Als er in elk kastje maar ongeveer twee pond voer komt, is het in orde, in welke raten dat zit, doet er niet zo veel toe. Dat voer is erg belangrijk. Als we het niet gaven, zouden we de kleine volkjes moeten voeren en dat geeft gemakkelijk aanleiding tot roverij.

De vliegaten van de bevruchtungskastjes maken we dicht, want we gaan de volkjes 3 dagen opsluiten. Op de drie- en zesraamskastjes komt een reisraam. We brengen ze na het bevolken op een zo donker mogelijk plekje. De gewone kasten, die we als bevruchtungskasten gebruiken, laten we buiten staan, er komt ook geen reisraam op. We stoppen de vliegaten stevig met nat gras dicht. We dekken het volkje goed af, hoe minder licht er in de kast doordringt, hoe beter. Ook de ventilatiegaten in het dak goed dicht maken. Dit geldt ook voor de volkjes, die we boven een separator op een standvolk huisvesten.

In de kast, waarin het teeltvolk zat, laten we één raam met minstens 1 dop er op zitten, maar we hangen er een paar uitgebouwde raten bij. Als we na 3 dagen onze volkjes openmaken, keren er namelijk vliegbijen naar het oorspronkelijke volk terug en die moet het kunnen bergen. Zorg ook hier voor voldoende voedsel!

Nu kan het heel goed gebeuren, dat u bij het verdelen van de raten met doppen over de volkjes een raat-met-dop te weinig hebt, terwijl op een andere raat misschien wel vijf doppen zitten. Het is een klein kunstje om één van die doppen met een stukje raat uit te snijden en deze dop in het kastje te doen, dat geen dop had. Hang zo'n dop maar gerust los tussen de raten, de bijen bouwen die wel vast. Natuurlijk moet de dop niet direct naar beneden vallen als er een paar bijen aan gaan hangen! Dan blijft er in de oude kast nog de darrenraat over. Die geven we ter verdere verpleging aan een van onze andere volken, als die tenminste nog thuis zijn. Anders laten we hem in de kast van het teeltvolk, aan de buitenzijde.

Op de avond van de derde dag na het verdelen van ons teeltvolk zetten we de bevruchtungskastjes op hun plaats in de tuin. Niet direct onder de vlucht van de hoofdvolk, maar liefst een beetje afzonderlijk en vooral in de schaduw, onder struiken of zo.

Van de grote kasten, die we als bevruchtungskastjes gebruiken, maken we het vliegagat zo ver open, dat twee bijen elkaar kunnen passeren. Evenzo bij de volkjes, die we op een separator boven onze hoofdvolk plaatsen.

En nu tien lange dagen wachten, voordat we de volkjes nakijken. Kijk op mooie vliegdagen naar boven of u de jonge koninginnen ook snel door de lucht ziet schieten, achtervolgd door een aantal darren. Kijk ook naar de vliegagatjes, waar de koningin kan in- en uitgaan voor het maken van oriënterings- en bruidsvluchten. Maar verander in die tijd niets aan de omgeving en loop er bij vliegweer zo weinig mogelijk langs. Tot de volgende maand!

Reglement

voor het bevruchtungsstation Schiermonnikoog

1. Leden der Vereniging hebben het recht tegen een vergoeding van 50 cent per kastje bevruchtungsfolkjes op het bevruchtungsstation te doen plaatsen.

2. Andere bijenhouders, mits lid van een der bij de Bedrijfsraad voor de bijenhoudery in Nederland aangesloten organisaties, kunnen, indien en voor zover de capaciteit dat toelaat, bevruchtungsfolkjes op het station doen plaatsen tegen een vergoeding van f 1.50 per kastje.

3. Voor het jaar 1957 wordt op het station Schiermonnikoog een KRAINER darrenvolk geplaatst van HALF JUNI tot EIND JULI. De juiste data kunnen pas worden vastgesteld als de dienstregeling verschijnt.

4. De ter plaatsing aangeboden folkjes moeten aan de volgende eisen voldoen:

a. Zij moeten voorzien zijn van voldoende voer. Gerekend moet worden op een periode van twee weken zonder dracht. Het is niet toegestaan de folkjes tussentijds te voeren.

b. De folkjes moeten darrenvrij zijn.

c. De vlieggaten moeten afdoende kunnen worden gesloten en wel zodanig, dat de folkjes bij het sluiten der vlieggaten tegelijkertijd lucht krijgen.

d. De vlieggaten moeten aan de binnenzijde voorzien zijn van een darrenroostertje of van darren-gaas (doorlaatopening 5 mm.) De heer H. J. Lohuis, Almelostraat D 62 te Albergen levert een zeer doelmatig roostertje dat bestaat uit twee strookjes zink, waarop drie staafjes zijn gesoldeerd.

e. De deksels moeten met schroeven op de kastjes vastgezet zijn.

f. De kastjes moeten zeer solide zijn, zodat lekken, ook bij regen, uitgesloten is. Triplex is geen materiaal voor bevruchtungskastjes.

g. Op elk kastje moet met onuitwisbare verf of inkt duidelijk de naam en het adres van de eigenaar of van de afdeling zijn aangebracht.

5. De plaatsing der folkjes geschiedt op aanwijzing van de Vereniging.

6. De vereniging zal voor toezicht zorgen, maar stelt zich niet aansprakelijk voor schade, die het gevolg is van diefstal, beschadiging of welke andere schade ook.

7. Gedurende de tijd dat de kastjes op het eiland zijn, mogen ze niet worden geopend.

8. Met het oog op het vervliegen van koninginnen is het verboden om de terreinen van het bevruchtungsstation te betreden.

9. De datum van inzending wordt aan de telers overgelaten. Schipper K. Boersma vertrekt op dinsdag en vrijdag om 12 uur uit Groningen naar Schiermonnikoog. Ligplaats Oosterhamrikade. Van de vervoerder naar Groningen (beurtdienst, Spoorwegen) dient men zekerheid te hebben dat de folkjes in de loop van de voormiddag van genoemde dagen aan schipper Boersma worden afgeleverd.

De verzending kan ook geschieden via Leeuwarden-Oostmahorn (dagelijkse bootdienst Oostmahorn-Schiermonnikoog).

De kastjes moeten worden geadresseerd aan de heer H. Kruijer, Middenstreek 60 te Schiermonnikoog.

De verzending der kastjes dient steeds franco te geschieden; ze worden niet-franco aan de eigenaars teruggezonden.

10. Vóórdat men de teelt inleidt, dient men daarvan mededeling te doen aan het Bijenhuis te Wageningen. Dit is nodig om eventuele spoedberichten direct aan de telers te kunnen doorgeven.

Het Bijenhuis zendt dan aan de teler een briefkaart, welke deze minstens drie dagen voor de verzending van de folkjes naar Schiermonnikoog aan de heer Kruijer dient te sturen en waarop het aantal folkjes en de wijze van verzending aan de heer Kruijer worden medegedeeld.

De heer Kruijer zendt de telers bericht voordat de folkjes worden teruggezonden.

11. Indien uit dezelfde afdeling meer telers folkjes inzenden, verdient het aanbeveling deze in één zending te versturen.

12. Vooruitbetaling van het verschuldigde bedrag per postgiro 846801 ten name van de Vereniging te Wageningen.

13. Mogelijke wijzigingen van het reglement, b.v. in verband met de tijdens het opstellen daarvan nog niet bekende dienstregelingen, worden uitsluitend bekend gemaakt aan de telers, die aan de in art. 10 genoemde verplichting hebben voldaan.

SPUIT ZO WEINIG ALS JE DURFT!

In T.N.O.-nieuws no. 12-1957 wijdt Dr. C. J. Briejër, directeur van de Planteziektenkundige Dienst te Wageningen, een artikel aan het spuitprobleem. Dr. Briejër schrijft daarin o.a. het volgende:

Hoe komt het dan toch, dat aan deze dingen (het resistent worden van schadelijke insecten tegen spuitstoffen) zo weinig aandacht is besteed, ja dat velen er nog met een schouderophalen over spreken?

Hier wreekt zich het feit, dat het onderzoek van insecticiden groten-deels in handen is van chemici en chemisch georiënteerde biologen, die het bovendien nog als wiskunde gaan bedrijven.

De waarschuwing van de grote erfelijkheidsonderzoeker Johannsen, dat onderzoek wel verricht mag worden met wiskunde, maar niet als wiskunde, is door sommigen blijkbaar reeds vergeten.

Na er op gewezen te hebben dat we in Nederland extra moeten oppassen, omdat het grondgebruik intensief is en de bestrijding ook, vervolgt Dr. Briejër:

Het advies aan de praktijk moet dus niet zijn: „Spuit maar zo veel mogelijk”, maar: „spuit zo weinig als je durft”.

Voor al in de tuinbouw heeft men de neiging het zekere maar voor het onzekere te nemen en er maar flink op los te spuiten. „Baat het niet, dan schaaft het toch niet.” Maar het schaaft juist wel. Men dient dan ook wel zeer goed te overwegen of een bestrijding absoluut noodzakelijk is. Daarbij dient in het oog te worden gehouden dat het in bepaalde gevallen verstandiger kan zijn, jaarlijks een lichte schade te aanvaarden in plaats van gedurende enige jaren geen schade te hebben en dan vast te lopen... Het is de taak van de Voorlichtingsdiensten, hen (boeren en tuinders) voortdurend op dit probleem te wijzen en hen te waarschuwen voor de gevaren, die aan een overdreven gebruik van spuitmiddelen zijn verbonden.

Het is overduidelijk, dat wij op een gevaarlijke weg zijn. En nu spreken wij alleen nog maar over resistentie. Er zijn echter nog andere nadelen verbonden aan de chemische bestrijding, zoals het vernietigen van de natuurlijke vijanden van de schadelijke organismen. Bovendien vrees ik, dat wij met de onkruidbestrijdingsmiddelen ook zullen vastlopen en misschien wel zeer spoedig. Het onderzoek van andere bestrijdingsmogelijkheden zal met kracht moeten worden voortgezet. Het zal sterk biologisch gericht moeten zijn, niet chemisch. Wij zullen moeten trachten de natuurlijke processen behoedzaam in de door ons gewenste richting te leiden, in plaats van te proberen ze met bruto geweld te dwingen.

Dr. Briejër eindigt zijn belangrijk artikel aldus:

Het is te hopen dat men ook in kringen van land- en tuinbouw de gevaren zal gaan inzien en dat men minder lichtvaardig zal worden bij de toepassing van bestrijdingsmiddelen.

Uitgezaaid koolzaad (oogst 1957) in ha. en a. per gemeente

(Cijfers: Centraal Bureau v. d. Statistiek)

ha a	ha a	ha a	ha a
Winsum 9 01	Steenderen 2 00	Sommelsdijk 13 35	Wijk en Aalburg 3 50
Ezinga 19 40	Hummelo en Keppel 2 10	Stad aan 't Haringvliet 4 80	Veen 2 87
Adorp 3 60	Duiven 1 00	Nieuwe Tonge 96	Andel c.a. 5 60
Noorddijk 3 20	Zevenaar 2 00	Oude Tonge 1 40	Rijswijk 65
Uirum 91 51	Bemmel 5 80	den Bommel 1 65	Woudrichem 25
Kloosterburen 63 68	Huissen 6 85	Ooltgensplaat 70	Almkerk 44 93
Leens 60 60	Elst 5 70	Totaal Zuidholland 591 04	Engelen 1 00
Eenrum 49 46	Valburg 4 60	Portvliet 4 00	Alm c.a. 4 80
Barlo 69 40	Ophemert 3 25	St.-Maartensdijk 8 60	Lith 5 00
Warffum 25 27	Est en Opijnen 2 75	Stavenisse 35	Ravenstein 4 25
Usquert 56 81	Vuren 1 50	St. Philipsland 28 75	Boxmeer 20
Uithuizen 56 45	Ammerzoden 2 55	Oosterland 7 28	Ossendrecht 11 40
Kantens 48 98	Drumel 6 00	Ouwkerk 23 20	Huybergen 65
Middelstum 15 12	Batenburg 1 70	Nieuwerkerk 1 20	Woensdrecht 5 40
Uithuizermeeden 122 49	Totaal Gelderland 64 34	Dreischor 3 77	Oud- en Nieuw-Gastel 7 25
Stedum 40 29		Noordgouwe 11 60	Oudenbosch 6 08
't Zandt 41 71		Kortgene 1 25	Hoeven 8 75
Loppersum 18 89		Wolphaartsdijk 47 57	Etten en Leur 70
Bierum 45 27	Texel 19 40	Kattendijk 74 94	Oosterhout 6 05
Appingedam 70	Wieringen 1 75	Kloetinge 7 00	Oss 98
Oldehove 62 73	Zuid- en Noord-Schermer 1 00	Kapelle 27 40	Boxtel 1 40
Grijskerk 48 16	de Rijp 3 00	Rilland-Bath 9 70	Schijndel 35
Zuidhorn 1 52	Schermerhorn 1 50	Waarde 5 80	Loon op Zand 2 00
Bedum 1 98	Ursem 3 00	Krabbendijk 5 90	Sprang-Capelle 1 50
Ten Boer 16 97	Westzaan 7 85	Kruiningen 4 00	Dongen 1 00
Delfzijl 36 85	Callantsoog 2 00	's Gravenpolder 1 20	Breda 1 20
Termonunten 49 36	Beverwijk 9 80	Hoedekenskerke 2 50	Gilze en Reijen 1 40
Nieuwolda 22 43	Schagen 1 50	Ellewoutsdijk 7 00	Reusel 1 50
Midwolda 39 01	Anna Paulowna 13 15	Oudelande 5 75	Waalre 50
Finsterwolde 25 28	Wieringerwaard 5 00	Driewegen 4 26	Gernert 1 00
Beerta 40 13		Borssele 18 32	Asten 35
Nieuwe-Schans 8 50		Ovezande 8 64	Someren 2 80
Noordbroek 7 80		's Heerenhoek 5 20	Totaal Noordbrabant 485 93
Zuidbroek 9 25	Spaarnwoude 39 83	Heinkenszand 4 60	Venray 16 00
Scheemda 43 26	Aalsmeer 1 80		Grubbenvorst 4 00
Meeden 4 00	Uithoorn 5 50		Kessel 5 70
Winschoten 3 98	Amsterdam 15 50		Nederweert 15 00
Wedde 24 73	Haarlemmermeer 75 15		Weert 40
Bellingwolde 14 99	Wieringermeer 198 26		Hunsel 25
Slochteren 70 82	Totaal Noordholland 404 99		Baexem 2 00
Hoogezand-Sappemeer 3 04			Bergen 4 75
Muntendam 6 57			Beesel 1 10
Veendam 3 65			Maasniel 1 50
Wildervank 1 72			Melick en Herkenbosch 49 97
Nieuwe-Pekela 1 00			Vlodrop 8 20
Olderkerk 2 00			Posterholt 7 90
Onstwedde 3 65			St.-Odiliënberg 10 10
Vlagtwedde 2 65			Montfort 4 78
Totaal Groningen 1397 86			Linne 2 30
Leeuwarderadeel 18 65			Maasbracht 70
Wonseradeel 15 13			Echt 45 95
Workum 4 04			Roosteren 55
Haskerland 1 00			Born 07
Kollumerland 51 55			Sittard 2 00
Oostdongeradeel 115 70			Urmord 1 00
Westdongeradeel 219 57			Geleen 65
Ferwerderadeel 79 43			Munstergeleen 1 00
't Bildt 201 66			Jabeek 8 55
Menaldumadeel 11 51			Schinveld 1 45
Franecker 7 70			Merkebeek 4 20
Franeckeradeel 5 45			Amstenrade 1 00
Barradeel 67 95			Ubach over Worms 6 40
Totaal Friesland 799 24			Kerkrade 7 70
Gasselte 3 00			Schaesberg 23 61
Borger 4 30			Heerlen 31 81
Emmen 1 50			Voerendaal 18 80
Schoonebeek 50			Klimmen 16 54
Totaal Drenthe 9 30			Hulsberg 17 69
Giethoorn 1 70			Wijnandsrade 18 60
Hardenberg 2 60			Nuth 6 30
Noordoostpolder 694 66			Hoensbroek 4 50
Totaal Overijssel 698 96			Spaubeek 1 20
Renkum 9 00			Schinnen 80
Wageningen 1 20			Beek 8 44
Apeldoorn 4 00			Ulestraten 2 50
Gendringen 2 22			Schimert 1 40
Zelhem 1 27			Berg en Terblijt 6 78
Overasselt 60			Valkenburg-Houthem 10 14
Voorst 25			Wijlre 23 75
			Guipen 11 80
			Wittem 20 25
			Bocholtz 8 80
			Vaals 4 20
			Margraten 1 00
			St.-Geertruid 8 00
			Noorbeek 4 00
			Maastricht 8 92
			Tuderen 1 22
			Totaal Limburg 475 62

TEN AFSCHEID

Het hoofdbestuur, ambtenaren in verschillende functies, afdelingsbesturen, leden, zowel afdelingsleden als verspreide leden roep ik 'n hartelijk vaarwel toe bij mijn vertrek naar Australië. Moge het allen goed gaan en, door eendrachtig samenwerken, onze vereniging in al deszelfs onderdelen in bloei toenemen, tot vreugde van allen die daaraan arbeiden.

Met vriendelijke groeten,

W. VISSER,
oud-magazijnmeester afd. handel

Wij allen wensen onze vriend Visser toe dat het hem en zijn kinderen in Australië goed mag gaan. Vooral onder de ouderen zijn er weinigen die hem niet kennen en de velen, die zulke goede herinneringen aan hem hebben, zullen zeker in gedachten even bij hem zijn, nu hij onderweg is naar de zijnen, die zo ver van het oude land een nieuw bestaan hebben gevonden.

100 VOLKEN

Huurprijs f 6,50

De afd. Bunnik-Houten e.o. kan nog plaatsen in Noordholland (Hoorn) 100 bijenvolken. Plaat-sing direct. Vergoeding f 5,50 voor kastvolken plus f 1,- voor bijdrage in de vrachtkosten. Korven per korf f 5,- plus 75 cent vrachvergoeding. Bel DIRECT even C. Pater Jzn., Achterdijk 26, Bunnik, Tel. 03405 - 305.

(ongecorrigeerd)

honig

(Vervolg)

Een tweede fysische eigenschap van honig, welke wij te bespreken hebben, is het vermogen om na kortere of langere tijd te kristalliseren.

De omstandigheden, welke van invloed zijn op het kristalliseren van honig, waren tot 1931 weinig onderzocht. De meeste onderzoeken in die richting werden verricht door A. Gubin¹⁾; volgens deze is de gewoonlijk spoedig intredende kristallisatie van honig afhankelijk van het groter of kleiner aantal „Primakristallen” (te vertalen door „eerste kristallen”), welke zich in de honig bevinden en die het beste met een polarisatiemicroscop kunnen worden waargenomen. Deze Primakristallen (zoals Gubin ze dan noemt) zouden reeds in de honig voorkomen, wanneer deze zich nog in de raat bevindt.

Volgens Tamman²⁾ en zijn leerlingen is het proces: kristalliseren bij een gesmolten stof in twee verschillende onderdelen te scheiden, n.l.:

- de vorming van kristalliseerkernen;
- de kristallisationsnelheid (het groeien van de kristalliseerkernen).

De kristallisatie van oververzadigde oplossingen is bestudeerd door Marc³⁾; hij en zijn medewerkers vonden, dat de kristallisationsnelheid in hoge mate afhankelijk is van de graad van verzadiging en van de aanwezigheid van andere, bij-gevoegde stoffen.

Door mij werd nagegaan of de kristallisatie van honig alleen uitgaat van de zogen. „Primakristallen” van Gubin dan wel, of zich naast deze kristallen, die dus reeds in de honig aanwezig zijn, wanneer deze zich nog in de raat bevindt, na het centrifugeren nog andere kristalliseerkernen vormen en of de temperatuur, waarbij de honig wordt bewaard, van invloed is op de vorming van kristalliseerkernen.

Te dien einde werden telkens 100 mgr van een bepaalde honig geperst tussen een voorwerpglas en een rond dekglasje van 22 mm, totdat de honig juist de rand van het dekglasje had bereikt; daarna werd een ring van asfaltlak aangebracht, ten einde verdamping te voorkomen. De aldus gemaakte preparaten werden bij verschillende temperaturen bewaard en met behulp van een polarisatiemicroscop werd na 1, 6, 8, 9 en 10 dagen het aantal zichtbaar wordende kristallen per gezichtsveld (bij een vergroting van 200 keer) geteld. Het resultaat was als volgt:

Gemiddeld aantal kristallen per gezichtsveld

	-12°C	0°C	5°C	7°C	15°C	22°C	25°C	30°C	37°C	45°C
na 1 dag	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5
„ 6 dagen	2.2	5.0	4.7	5.1	7.2	3.8	3.4	3.7	2.5	2.4
„ 8 „	—	—	11.3	—	9.7	4.6	3.5	1.6	1.4	1.4
„ 9 „	1.8	4.7	13.7	9.7	11.1	—	4.7	—	1.5	—
„ 10 „	2.0	9.2	14.5	15.0	12.3	6.5	6.0	2.3	2.3	1.1

Uit deze onderzoeken volgt duidelijk, dat het aantal zichtbaar wordende kristalliseerkernen⁴⁾ in gecentrifugeerde honig reeds binnen enkele dagen toeneemt en dat deze toename het grootst is bij 5 à 7° C. Bij hogere temperaturen neemt de snelheid van het vormen van kristalliseerkernen af; deze afname is reeds bij 30° C. aanzienlijk. Andere honigsoorten gedroegen zich op analoge wijze.

Verder is door mij nagegaan, hoe de kristallisationsnelheid van een bepaalde honigsoort is bij verschillende temperaturen.

De kristallisationsnelheid werd bepaald op 2 verschillende manieren:

- door het meten van de gemiddelde grootte der kristallen, welke ontstaan door het groeien van de kristalliseerkernen in honig, bewaard bij verschillende temperaturen;
- door het enten van 50 gram honig (daarna bij verschillende temperaturen te bewaren) met 100 mgr fijn gekristalliseerde honig en het bepalen van het in meerdere of mindere mate doorschijnend zijn van deze aldus behandelde honigmonsters na enige dagen.

De methode onder 1e genoemd, leverde de volgende resultaten op:

Gemiddelde afmeting der kristallen (in geënte honig) na 14 dgn.

0° C	5° C	7° C	15° C	22° C	30° C	37° C
40 micra	60 micra	60 micra	80 micra	35 micra	15 micra	5 micra

De gemiddelde afmeting der kristallen in de honig, bij 15° C. bewaard, bleek dus het grootst te zijn (1 micron

$$1 \text{ (meervoud: micra)} = \frac{1}{1000} \text{ millimeter).}$$

De methode onder 2 genoemd, leverde resultaten, welke zijn weergegeven in nevenstaande grafische voorstelling.

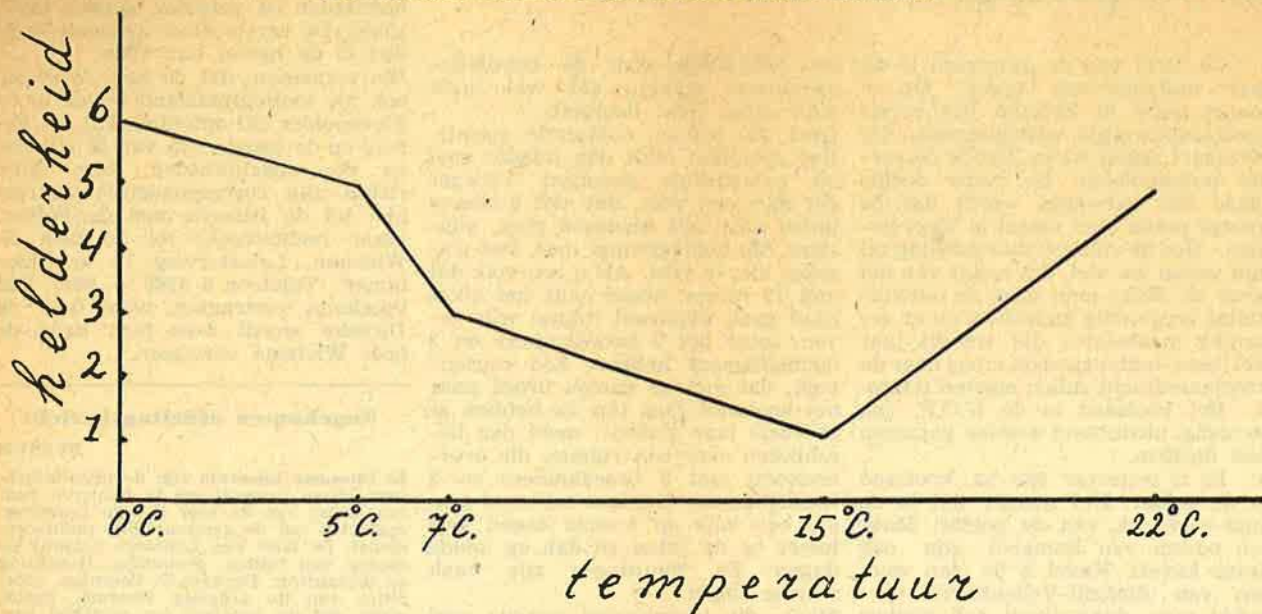
Uit deze grafiek blijkt, dat de grootste ondoorzichtigheid, veroorzaakt door het groeien der kristallen, werd veroorzaakt door de geënte honig, welke bij 15° C. werd bewaard.

Uit het constateren van een maximale vorming van kristalliseerkernen bij 5 à 7° C. en het aanwezig zijn van een maximale kristallisationsnelheid bij 15° C. kunnen belangrijke verschijnselen, welke zich voordoen bij de kristallisatie van honig, worden verklaard. Het is nl. reeds meermalen opgevallen, dat honig, welke bij afwisselende temperaturen wordt bewaard, sneller kristalliseert dan dezelfde honig, waarvan de bewaring bij een meer gelijkmatige temperatuur geschiedt.

Gubin vermeldt, dat door direct zonlicht een snellere kristallisatie optreedt; andere onderzoekers delen mede, dat honig onder de invloed van direct zonlicht zich op dezelfde wijze gedraagt als honig, welke in het donker wordt bewaard; weer anderen berichten, dat in het zonlicht geplaatste honig langer vloeibaar blijft!

Al deze meningsverschillen zijn te verklaren uit het feit, dat de maximale vorming van kristalliseerkernen en de maximale kristallisationsnelheid in sterke mate afhankelijk zijn van de temperatuur en 8 à 10° C. uit elkaar liggen. Koelt in het warme zonlicht (30 à 35° C.) geplaatste honig des nachts weinig af (20 à 25° C.) dan zal, aangezien zich zeer weinig kristalliseerkernen vormen en deze langzaam groeien de totale kristallisatie vertraagd schijnen. Worden betrekkelijk koude doch zonnige dagen (± 15° C.) gevolgd door nog koudere nachten (5 à 7° C.) dan treden er veel kristalliseerkernen op en de kristallisationsnelheid zal groot zijn, zodat de totale uitkristallisatie versneld schijnt, vergeleken bij

HELDERHEID VAN GEENTE HONIG, GEDURENDE 48 UUR BIJ VERSCHILLENDE TEMPERATUREN BEWAARD

Om de grotere of geringere helderheid van de honig te meten, werd deze, na gedurende 48 uur bij 0 ° C., 5 ° C., 7 ° C. 15 ° C. en 22 ° C. te zijn bewaard, overgebracht in cilindrische glazen met platte bodem, welke werden geplaatst op wit papier, waarop woorden met een bepaald lettertype waren gedrukt. Vervolgens werd uit elk cilinderglas zoveel honig weggenomen, dat bij doorzicht van het resterende gedeelte de bedoelde afzonderlijke letters juist zichtbaar waren.

Vervolgens werden de hoogten van de resterende kolommetjes gemeten en onderling vergeleken. Bij de honig, waarin de entkristallen de sterkste groei vertoonden en welke daardoor het meest ondoorzichtig (het minst helder) was geworden, was de kolom van doorzicht dus het laagst; bij het honigmonster, waarin de entkristallen de geringste groeisnelheid hadden, was de kolom het hoogst.

dezelfde honig, welke in het donker bij een gelijkmatige, doch hogere temperatuur (± 20° C.) werd bewaard. Het is een bekend feit, dat sommige honigsoorten gemakkelijk kristalliseren, andere echter zeer langzaam, zeer enkele in het geheel niet. Door het stuifmeelonderzoek kan men met grote zekerheid uitmaken van welke honiggevende planten de honigsoorten, welke zich in dit opzicht zo verschillend gedragen, afkomstig zijn.

Koolzaadhonig kristalliseert zeer snel; klaverhonig kristalliseert matig; zuivere heidehonig kristalliseert langzaam en soms slechts gedeeltelijk; een enkele keer wordt honig gewonnen, welke na lange bewaringstijd (½ à 1 jr.) nog geen spoor van kristallisatie vertoont. Door mij werd nagegaan of en zo ja met welke chemische samenstelling van de honig dit vermogen om meer of minder snel te kunnen kristalliseren verband houdt.

Stuifmeel onderzoek	Saccharose in %	glucose in %	fructose in %	gehalte aan niet suiker in %	K.V. = $\frac{\text{glucosegeh.}}{\text{niet suiker geh.}} = \frac{g}{r}$
koolzaad	3.5	36.78	38.78	1.64	22.4
witte klaver	1.2	35.97	40.66	3.38	10.6
struikheide	1.7	30.83	41.17	5.18	5.9
veenbes (<i>vaccinium oxycoccus</i>)	3.8	33.25	39.8	6.68	4.9
hondstong (<i>cynoglossum off.</i>)	2.6	26.19	44.94	6.77	3.9

Om dit overzicht en de resultaten, welke eruit zijn te trekken, goed te kunnen begrijpen, dient het volgende te worden vermeld. Wanneer men van honig het watergehalte, het saccharosegehalte, het glucose- en het

fructosegehalte bepaalt en de gevonden percentages samen optelt, komt men nooit geheel tot 100%; het zeer lage gehalte aan minerale bestanddelen kan hierbij worden verwaarloosd.

In honig is dus behalve water en de genoemde suikersoorten nog een gering percentage andere stoffen (niet suiker) aanwezig. Het vermogen om te kristalliseren, dat ik K. V. noemde, is nu afhankelijk: 1e. van het glucosegehalte, 2e. van het gehalte aan „niet suiker”, dat ik het r-gehalte heb genoemd; ik nam de letter r, omdat de bedoelde stoffen (dextrinen, eiwitachtige stoffen, e.a.) remmend werken op de kristallisatie.

Wanneer men nu het glucosegehalte (dat het kristalliserend vermogen bevordert, deelt door het r-gehalte, dat het kristalliserend vermogen remt, dus

$$K.V. = \frac{\text{glucose geh.}}{\text{niet suiker geh.}} = \frac{g}{r}$$

dan krijgt men een getal dat bij de onderzochte honigmonsters lag tussen 3,9 en 22,4 (zie het bedoelde overzicht).

Honigsoorten, welke een K. V. hebben van 20 en daarboven (zoals koolzaadhonig), kristalliseren zeer snel; honigsoorten met een K.V. van omstreeks 10 kristalliseren matig (zoals klaverhonig); honigsoorten met een K.V. van ± 6 (zoals zuivere heidehonig) kristalliseren langzaam; honigsoorten met een K.V. lager dan 5 kristalliseren zeer langzaam of in 't geheel niet.

Op deze wijze werd het kristalliserend vermogen in verband gebracht met de chemische samenstelling van de honig en waren wij in staat, uit het resultaat van het chemische onderzoek het kristalliserend vermogen te bepalen en met een cijfer uit te drukken.

Hoewel het kristalliserend vermogen van een honig dus mede wordt bepaald door het glucosegehalte, bestaan er redenen om aan te nemen dat de gevormde kristallen

De bespuitingscommissie meldt:

1. De bloei van de gewassen is dit jaar buitengewoon vroeg. Op 15 maart werd in Zeeland het eerste koolzaadbloempje waargenomen. Op 20 maart zagen we in Zwolle de eerste paardebloem. De radio deelde mede dat verwacht wordt dat de vroege peren eind maart in bloei komen. Hoe de verdere ontwikkeling zal zijn weten we niet, dat hangt van het weer af. Maar men moet de ontwikkeling zorgvuldig gadeslaan en er rekening mee houden dat we dit jaar wel eens buitengewoon vroeg naar de voorjaarsdracht zullen moeten reizen.

2. Het koolzaad in de N.O.P. zal, zo nodig, uitsluitend worden gespoten met dieldrin.

3. Er is ongeveer 640 ha. koolzaad in de polder. Het meeste ligt in de zuid-westhoek van de polder. Maar ten oosten van Ramspol zijn ook enige kavels. Kavel S 69 (ten westen van Blokzijl-Vollenhove) vermijde men, daar wordt een nieuwe spuitstof geprobeerd.

4. Er komen ruim 20 kavels lucerne, hoofdzakelijk in het koolzaadgebied. Lucerne wordt echter dikwijls vóór of in het begin van de bloei gemaaid!

5. Het opsluiten van volken. Vergeet het reisraam niet! Warmlopen kan worden tegengegaan door tijdens de opsluiting water op de reisramen te sprenkelen. Opgesloten bijentrekken naar het licht. Door de ventilatie-opening in het dak komt vaak licht, dat de bijen naar het reisraam trekt. Ze kunnen met hun lichamen het reisraam geheel afsluiten. Knutselaars kunnen

een lichtsluisje voor de ventilatie-openingen maken, dat wel lucht maar geen licht doorlaat. Geef de volken voldoende ruimte. Het opsluiten leidt dan minder snel tot catastrofale gevolgen. Vroeger gaf men een volk, dat met 6 ramen broed naar het koolzaad ging, minstens één honingkamer mee. Dat was zeker niet te veel. Als u een volk dat met 12 ramen broed naar het koolzaad gaat, evenveel ruimte wilt geven, moet het 2 broedkamers en 2 honingkamers hebben. Een reuzenvolk, dat met 18 ramen broed naar het koolzaad gaat (en we hebben ze er vorig jaar gezien!) moet dan beschikken over een ruimte, die overeenkomt met 3 broedkamers en 3 honingkamers. Denk er ook eens aan, dat een volk op warme dagen veel losser op de raten zit dan op koude dagen. En spuitdagen zijn vaak warme dagen!

Maar: die torenkasten vangen veel wind. Zware volken? Goed! Maar voor die zware volken moet men de daarbij behorende maatregelen niet uit het oog verliezen.

6. De Flevopolder. We vernemen dat daar in augustus zo mogelijk reeds 1000 ha koolzaad zal worden uitgezaaid. In de N.O.P. zal volgend jaar, naar het zich laat aanzien, weinig koolzaad meer zijn. In 1958 zullen we dus moeten overschakelen op de polder Oostelijk Flevoland. Na 1958 mag worden verwacht dat er in de Flevopolder jaarlijks niet minder dan 3000 ha koolzaad zal zijn. Van 1961 af kan er in de Flevopolder jaarlijks 3000 ha lucerne worden verwacht.

Ten noorden van Dronten zal in de herfst 1957 een gebied van enige honderden ha zeeaster worden ingezaaid. De eerste bloei daarvan komt dus in de herfst van 1958.

We vernemen, dat de heer Wietsma ook als toezichhoudend lmker in de Flevopolder zal optreden. Hij zal geheel op de hoogte zijn van de situatie en de mogelijkheden daar. Men richtte zijn correspondentie daarom niet tot de Directie van de Polder, maar rechtstreeks tot de heer E. Wietsma, Lemsterweg 15 te Oldelamer. (Telefoon 0 5268 — 261). Dat voorkomt vertraging, want door de Directie wordt men toch naar de heer Wietsma verwezen.

Nagekomen afdelingsbericht

BUSSUM

In Bussums bijentuin zijn de bijenliefhebbers bijeen geweest om te luisteren naar een lezing van de heer G. van Looveren, opzichter van de gemeentelijke plantsoendienst. De heer Van Looveren besprak de aanleg van tuinen, grondlaag, bemesting en beplanting. De heer P. Coerman, voorzitter van de afdeling Bussum, deelde mede, dat dit voorjaar een dertigtal kasten zal gaan naar de koolzaadvelden achter het Woerdens Verlaat.

Vervolgens wees hij er op, dat de afdeling in de afgelopen weken weer enige lezingen voor scholen in Bussum heeft verzorgd, die buitengewoon in de smaak zijn gevallen.

J. DE HEER, secr.

BIJEN GENEZEN KATER

Volgens een artikel in het mededelingenblad van het Landbouwprouffstation van de staat New York kan dronkenschap sterk verminderd worden wanneer de patiënt een of twee eetlepels honing inneemt. De honing zorgt, aldus het stukje, voor een chemisch proces, dat de uitwerking van de alcohol doet afnemen. Hetzelfde middel wordt aanbevolen voor bestrijding van een kater.

Lw. Crt. 23-3-57
(ongecorrigeerd)

althans gedeeltelijk mengkristallen van glucose en fructose zijn, immers wanneer bij een gedeeltelijk uitgekristalliseerde honig zowel van de gekristalliseerde massa als van het niet gekristalliseerde gedeelte het gehalte aan glucose en aan fructose wordt bepaald, worden hierin geen grote verschillen gevonden.

Bij het kristalliseren spelen waarschijnlijk de grote viscositeit en bij heidehoning de thixotropie mede een rol. Indien nl. in de honig een kristallisatiekern uitgroeit tot een groep van kristallen, dan worden deze kristallen omringd door een laagje honig, waarin het gehalte aan remmende stoffen is verhoogd; de diffusie van deze, op de kristallisatie verdragend werkende stoffen (eiwitten in colloïdale oplossing en dextrinen, welke niet mee kristalliseren), zal waarschijnlijk in honigen met een hoge viscositeit en vooral in heidehoning, welke zich soms meer als een gelatineuze massa dan als een oplossing voordoet, gering zijn. Het kristalliserend vermo-

gen K.V. = $\frac{g}{r}$ zal in dat laagje honig zo klein kunnen worden (doordat r groter wordt), dat verdere kristallisatie onmogelijk is.

Hierdoor kunnen wederom in de praktijk geconstateerde onregelmatigheden in de kristallisatie worden verklaard.

Sommige honigsoorten nl. zetten de kristallisatie wel in, doch deze zet zich om schijnbaar onverklaarbare redenen niet voort. Indien deze honig wordt doorgeroerd,

blijkt volledige kristallisatie dikwijls wel te willen volgen.

Indien we echter aannemen, dat de gevormde kristallen omgeven werden door een honiglaagje, waarin door het ophopen van remmende stoffen verdere kristallisatie niet mogelijk was en dat door het roeren van de honig:

- 1e. deze, de kristallen omgevende, honiglaagjes zijn verbroken;
 - 2e. de gelijkmatigheid in de samenstelling van de honig is hersteld;
 - 3e. door het roeren en breken der kristallen een groter aantal kristallisatiekernen gelijkmatig over de honig is verdeeld, waardoor een gelijkmatige uitkristallisatie op kan treden,
- wordt het bedoelde verschijnsel wel beter verklaarbaar.

In een volgend artikel zal worden besproken, welke invloed het verhitten van honig op het kristalliserend vermogen uitoefent.

- 1) A. Gubin, Ueber Honigkristallisation (Aus der Moskauer Bienenzucht - Versuchsstation) Archiv. f. Bienenkunde 7, 4 Heft (1926).
- 2) G. Tamman, Kristallisieren und Schmelzen, Leipzig, 1903.
- 3) R. Marc, Z. physik. Chem. 1908 t/m 1912.
- 4) Onder de polarisatie-microscopie doen zelfs de allerkleinste, juist zichtbaar wordende kristallen zich voor als fonkelende sterren aan een donkere hemel.

AFDELING VERENIGING
Balans per 31 december 1956

	Gld.	Gld.		Gld.	Gld.
Effecten		32.100,—	Kapitaal per 1 januari 1956	61.525,31	
Materiaal		955,—	bij: zie specificaties in rapport	1.621,77	
Debiteuren, te vorderen kosten, enz.		450,50		<u>63.147,08</u>	
Banken en spaarbanken	46.772,28		af: zie specificaties in rapport	1.071,—	62.076,08
Postgiro	8.134,60				2,79
Kas	140,36		Afdeling Suiker		15.956,50
		55.047,24	Vooruit ontvangen quotum 1957		500,—
			Reserve: Tentoonstellingsfonds		
			Nog te betalen:		
			Maandschrift	5.999,30	
			onkosten, sociale lasten, enz.	4.018,07	
					<u>10.017,37</u>
		<u>88.552,74</u>			<u>88.552,74</u>

Exploitatierkening over 1956

Salaris secr.-penningmeester	7.480,08	Quotum	40.183,—
Pensioenbijdrage idem	712,83	Verspreide leden	812,40
Kantoorhulp	600,—	Advertentiën	932,85
Sociale lasten	814,32	Interest	2.267,27
	<u>9.607,23</u>	Bijdrage afd. Suiker voor verzekering bijenvolken	3.100,—
Maandschrift	23.467,79		
Onkosten Hoofdbestuur	1.603,43		
Onkosten Algemene Vergadering	1.117,66		
Reis- en verblijfkosten secr.-penningmeester	1.558,80		
Propaganda	847,77		
Subsidiën	11,20		
Algemene kosten	1.649,17		
Contributies: Kon. Ned. Landbouw Comité. N.F.O., enz.	133,69		
Accountantskosten	250,—		
Bibliotheek	383,—		
Verzekering Bijenvolken	3.100,—		
Cursussen	266,—		
Nationale Honingtentoonstelling	544,45		
Afschrijving materiaal	238,—		
Imkersdag	204,26		
Examen praktisch imker	241,30		
Tentoonstellingsfonds	250,—		
Bijdrage voor deelneming aan congressen	200,—		
Voordelig saldo	1.621,77		
	<u>47.295,52</u>		<u>47.295,52</u>

AFDELING HANDEL

Balans per 31 december 1956

	Gld.	Gld.		Gld.	Gld.
Auto		555,—	Kapitaal per 1 januari 1956	22.965,67	
Machines		6.484,05	bij: voordelig saldo 1956	91,24	
Goederen		59.822,55			23.056,91
Debiteuren, te vorderen kosten, enz.		10.176,68	Afdeling Suiker		56.074,14
Postgiro	4.120,69		Nog te betalen:		
Kas	97,29		onkosten, sociale lasten, enz.	1.006,16	
		4.217,98	omzetbelasting	1.099,05	
			vennootschapsbelasting 1956	20,—	
					<u>2.125,21</u>
		<u>81.256,26</u>			<u>81.256,26</u>

Exploitatierkening over 1956

Onkosten	2.744,60	Bruto-winst op verkoop goederen	38.944,93
Advertenties	525,—	Administratie suiker	1.749,86
Omzetbelasting	2.165,23	Vennootschapsbelasting 1955 en 1956	60,—
Accountantskosten	250,—	af: terugontvangen vennootschapsbelasting	93,50
Salarissen	23.100,16		33,50
Sociale lasten en pensioenpremie	3.429,85		
Pensioenen	322,86		
Huur kantoor	400,—		
Kortingen	384,58		
Emballage	1.659,22		
Interest	1.500,—		
Autokosten en afschrijving auto	2.973,53		
Afschrijving machines	1.182,02		
Voordelig saldo	91,24		
	<u>40.728,29</u>		<u>40.728,29</u>

AFDELING SUIKER

Balans per 31 december 1956

	Gld.	Gld.		Gld.	Gld.
Huis en kantoor	17.600,—		Kapitaal per 1 januari 1956	76.082,70	
Pakhuis	1,—		bij: voordelig saldo 1956	759,41	
Menginstallatie	1,—		uitkering Schade-Enquête-Commissie	4.186,—	
Kantoorinventaris	1,—				81.028,11
		17.603,—	Nog te betalen onkosten, enz.		2.749,59
Effecten		400,—	Afdeling Assurantie		4.998,54
Goederen	2.995,75				
Zakken	483,—				
		3.478,75			
Te vorderen kosten en interest		719,50			
Afdeling Vereniging		2,79			
Afdeling Handel		56.074,14			
Twentsche Bank N.V.	33,61				
Rijkspostspaarbank	866,20				
Nutsspaarbank	9.598,25				
		10.498,06			
		88.776,24			88.776,24

Exploitatierkening over 1956

Afschrijving:			Afdelingen en verspreide leden	266.077,38	
huis en kantoor		392,—	af: heffing ten behoeve		
Suiker en mengmiddelen	235.363,22		Bedrijfsraad Bijenteelt	4.999,59	
Vrachten	11.844,78				261.077,79
Menglonen	4.043,29		Interest		1.146,99
Sociale lasten	760,14				
		252.011,43			
Verzekering bijenvolken		3.100,—			
Onkosten		2.574,48			
Administratiekosten		1.749,86			
Drukwerken, enz.		923,99			
Accountantskosten		250,—			
Pensioenen		322,86			
Exploitatie huis en kantoor		140,75			
Voordelig saldo		759,41			
		262.224,78			262.224,78

AFDELING ASSURANTIE

Balans per 31 december 1956

	Gld.	Gld.		Gld.	Gld.
Effecten	2.000,—		Kapitaal per 1 januari 1956	6.851,71	
Te vorderen interest	10,—		bij: voordelig saldo 1956	156,83	
Afdeling Suiker	4.998,54				7.008,54
	7.008,54				7.008,54

Exploitatierkening over 1956

Voordelig saldo	156,83	Interest	156,83
	156,83		156,83

SAMENGESTELDE BALANSEN PER 31 DECEMBER 1955 EN 1956

	1955	1956		1955	1956
	Gld.	Gld.		Gld.	Gld.
Vaste middelen			Kapitaal	167.425,39	173.169,64
Gebouwen	17.993,—	17.601,—			
Machines, auto, enz.	10.386,64	7.996,05	Schulden op korte termijn		
	28.379,64	25.597,05	Crediteuren, te betalen kosten, enz.	13.279,90	14.892,17
Vlottende middelen			Vooruitontvangen quotum	15.056,50	15.956,50
Effecten	34.500,—	34.500,—		28.336,40	30.848,67
Debiteuren, te vorderen kosten, enz.	11.194,34	11.356,68	Reserves		
Voorraden	86.927,78	63.301,30	Tentoonstellingsfonds	250,—	500,—
	132.622,12	109.157,98	Reserve voor deelneming aan congressen	200,—	—
Betalingsmiddelen				450,—	500,—
Banken en spaarbanken	29.067,65	57.270,34			
Postgiro	5.542,17	12.255,29			
Kas	600,21	237,65			
	35.210,03	69.763,28			
Totaal	196.211,79	204.518,31	Totaal	196.211,79	204.518,31

SPECIFICATIE BEHORENDE BIJ DE BALANSEN
EN SAMENGESTELDE BALANS
PER 31 DECEMBER 1956

Debiteuren, te vorderen kosten, enz.	Gld.	Gld.
Afdeling Vereniging		450,50
interest		
Afdeling Handel		
debiteuren	9.493,34	
sociale lasten	683,34	
		10.176,68
Afdeling Suiker		
interest	24,50	
vrachten	400,—	
debiteuren	295,—	
		719,50
Afdeling Assurantie		
interest	10,—	
		11.356,68
Kapitaal		
afdeling Vereniging	62.076,08	
afdeling Handel	23.056,91	
afdeling Suiker	81.028,11	
afdeling Assurantie	7.008,54	
		173.169,64
Crediteuren, te betalen kosten, enz.	Gld.	Gld.
Afdeling Vereniging		5.999,30
maandschrift	250,—	
accountantskosten	1.000,—	
hoofdbestuur	261,40	
cursussen	872,70	
bibliotheek	91,44	
contributie K.N.L.C.	1.542,53	
diversen	4.018,07	
		10.017,37
Afdeling Handel		
sociale lasten	756,16	
accountantskosten	250,—	
omzetbelasting	1.099,05	
vennootschapsbelasting	20,—	
		2.125,21
Afdeling Suiker		
accountantskosten	250,—	
heffing Bedrijfsraad	2.499,59	
		2.749,59
		14.892,17
SPECIFICATIE EFFECTEN	Gld.	Gld.
Afdeling Vereniging		
29.000,— 3—3½ % Nederland 1947	100	29.000,—
500,— Idem 100	100	500,—
100,— Idem 100	100	100,—
2.500,— 3 % Staatschuld	100	2.500,—
		32.100,—
Afdeling Suiker		
400,— 3—3½ % Nederland 1947	100	400,—
Afdeling Assurantie		
2.000,— 3 % Arnhemse Hypotheekbank 100	100	2.000,—
		34.500,—

	Begroting 1956 Gld.	Exploitatie 1956 Gld.	meer Gld.	minder Gld.	Begroting 1957 Gld.	Begroting 1958 Gld.		Begroting 1956 Gld.	Exploitatie 1956 Gld.	meer Gld.	minder Gld.	Begroting 1957 Gld.	Begroting 1958 Gld.
Quotum	38.250,—	40.183,—	1.933,—	—	36.000,—	33.750,—	Salaris secr.-penningm.	6.600,—	7.480,08	880,08	—	7.200,—	7.750,—
Verspreide leden	400,—	812,40	412,40	—	400,—	700,—	Pensioenbijdrage id.	2.060,—	2.058,83	—	1,17	2.060,—	2.060,—
Advertenties	1.200,—	932,85	—	267,15	1.200,—	900,—	Reis- en verblijfkosten id.	1.300,—	1.025,80	—	274,20	1.300,—	1.200,—
Interest	2.400,—	2.267,27	—	132,73	2.400,—	2.500,—	Sociale lasten	900,—	814,32	—	85,68	950,—	600,—
Pensioenbijdrage							Kantoorhulp	600,—	600,—	—	—	600,—	650,—
secr.-penningm.	275,—	275,—	—	—	275,—	275,—	Hoofdbestuur	2.000,—	2.136,43	136,43	—	2.000,—	2.000,—
Pensioenbijdrage							Algemene vergadering	1.200,—	1.117,66	—	82,34	1.200,—	1.200,—
id. kapitaaldienst	1.071,—	1.071,—	—	—	1.071,—	1.071,—	Propaganda	1.000,—	847,77	—	152,23	1.000,—	1.000,—
Verzekering bijenvolken	3.100,—	3.100,—	—	—	3.100,—	3.100,—	Subsidie lezingen en						
Nadelig saldo t.l. kapitaal	—	—	—	—	1.594,—	2.178,—	bijenmarkten	200,—	11,20	—	188,80	200,—	100,—
							Examen praktisch imker	300,—	241,30	—	58,70	300,—	250,—
							Maandschrift	22.468,—	23.467,79	999,79	—	21.230,—	20.264,—
							Alg. onkosten drukwerken						
							en kantoorbehoeften	1.500,—	1.549,17	149,17	—	1.500,—	1.500,—
							Accountant	250,—	250,—	—	—	250,—	250,—
							Imkersdag	500,—	204,26	—	295,74	1.000,—	500,—
							Bibliotheek	400,—	383,—	—	17,—	400,—	400,—
							Verzekering bijenvolken	3.100,—	3.100,—	—	—	3.100,—	3.100,—
							Cursussen	500,—	266,—	—	234,—	500,—	300,—
							Nationale						
							honingtentoonstelling	400,—	544,45	144,45	—	400,—	500,—
							Afschrijving materiaal	250,—	238,—	—	12,—	250,—	250,—
							Contributie K.N.L.C. enz.	150,—	133,69	—	16,31	150,—	150,—
							Bijdrage kosten deelneming						
							aan congressen	200,—	200,—	—	—	200,—	200,—
							Tentoonstellingsfonds	250,—	250,—	—	—	250,—	250,—
							Onvoorzien	568,—	—	—	568,—	—	—
							Voordelig saldo	—	1.621,77	—	—	—	—
	46.696,—	48.641,52	2.345,40	399,88	46.040,—	44.474,—		46.696,—	48.641,52	2.309,92	1.986,17	46.040,—	44.474,—

Aan de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt
in Nederland,
W a g e n i n g e n.

Mijne Heren,

Hierbij hebben wij het genoegen u ons rapport over het boekjaar 1956 te doen toekomen.

Voorzover ons dit in het belang van ons onderzoek noodzakelijk voorkwam, hebben wij de verschillende administraties steekproefsgewijze aan de hand van de bescheiden en de ons verstrekte inlichtingen gecontroleerd.

De aanwezigheid van de effecten hebben wij geconstateerd aan de hand van de opgave van de Twentsche Bank N.V. te Wageningen, waar deze effecten in open bewaargeving berusten.

Evenals vorig jaar zijn de effecten à pari opgenomen.

De saldi van de banken, spaarbanken en postrekeningen zijn in overeenstemming met de rekening-courant resp. de spaarbankboekjes per 31 december 1956.

Van de aanwezigheid der kasgelden hebben wij ons op onregelde tijdstippen overtuigd.

De polissen der brandverzekering zijn ons overgelegd. De polissen bleken de desbetreffende risico's voldoende te dekken.

Ten gunste, resp. ten laste van de interestrekeningen der verschillende afdelingen is, behalve de opbrengst van effecten en de interest van banken en spaarbanken, ook gebracht de tussen de verschillende afdelingen verrekende rente voor geleende gelden.

Bij de vaststelling der balanssen is rekening gehouden met de bij de balansopmaking bekende gegevens.

T.a.v. de verschillende balanssen en exploitatierekeningen merken we nog het volgende op:

Afdeling Vereniging

Kapitaal f 62.076,08

Samengesteld als volgt:

Kapitaal per 1 januari 1956	Gld.
bij: voordelig saldo 1956	61.525,31
	1.621,77
	63.147,08
af: premie pensioenverzekering	
secretaris-penningmeester	1.071,—
	62.076,08

Reserve deelneming aan congressen: f nihil.

Saldo per 1 januari 1956	Gld.
bij: gereserveerd ten laste van de exploitatie-rekening 1956	200,—
	200,—
	400,—
af: vergoed aan het hoofdbestuurslid J. Timmermans voor deelneming aan het Internationaal Congres te Wenen	400,—
	—,—

Reserve voor tentoonstellingsfonds f 500,—.

Ingevolge het besluit van de Algemene Vergadering om te komen tot een stand, welke geschikt is om op tentoonstellingen geplaatst te worden is ten laste van het verenigingsjaar 1956 hiervoor wederom f 250,— gereserveerd.

Aanschaffingen voor dit doel hebben nog niet plaats gehad.

Contributies f 133,69.

Als volgt samengesteld:

Kon. Ned. Landbouw Comité	Gld.
Ver. tot behoud van Natuurmonumenten	91,44
N. F. O.	15,—
Nederl. Heide Maatschappij	21,50
Arboretum, Wageningen	4,75
	1,—
	133,69

Afdeling Handel

Machines f 6.484,05

	Gld.	Gld.
Saldo per 1 januari 1956	7.666,07	
af: afschrijving over 1956	1.182,02	
		6.484,05

Goederen f 59.822,55

De goederenvoorraden zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende inkooprijzen, resp. tegen kostprijzen indien deze lager waren. Incourante artikelen zijn lager gewaardeerd, resp. pro-memorie opgenomen.

Van de goederenvoorraden zijn ons specifieke lijsten overgelegd. Steekproefsgewijze hebben wij ons van de aanwezigheid der opgegeven hoeveelheden overtuigd.

Debiteuren f 9.493,34:

Conform de lijst van openstaande vorderingen per 31 december 1956. Dubieuze vorderingen werden geheel afgeschreven.

Afdeling Suiker

Huis en kantoor f 17.600,—.

	Gld.
Saldo per 1 januari 1956	17.992,—
af: afschrijving 1956	392,—
	17.600,—

Zakken f 483,—.

De zakken zijn gewaardeerd tegen verschillende prijzen, afhankelijk van het gebruik dat ervan is gemaakt.

Kapitaal f 81.028,11.

Op grond van de Wet op de materiële oorlogschaden werd in 1956 een aanvullende bijdrage in de schade aan bedrijfsuitrusting ontvangen. Deze uitkering bedroeg f 4.186,— en werd rechtstreeks ten gunste van het kapitaal gebracht.

Exploitatie huis en kantoor f 140,75. (negatief)

	Gld.
Samengesteld als volgt:	
Ontvangen huren	1.040,—
af: betaalde belastingen en kosten	1.180,75
	Negatief 140,75

Samengestelde Balansen

Betalingsmiddelen f 69.763,28.

De betalingsmiddelen van de verschillende afdelingen zijn, voorzover dit met een juist financieel beleid in overeenstemming was, rentegevend belegd geweest.

De saldi van banken en spaarbanken van de verschillende afdelingen waren per ultimo 1956 als volgt:

Spaarbanken

	Gld.	Gld.
Nutsspaarbank, Amersfoort	690,02	
Nutsspaarbank, Wageningen	51.791,50	
Coöp. Boerenleenbank, Wageningen	2.579,07	
Rijkspostspaarbank	2.176,14	
		57.236,73

Banken, in rekening-courant:

Twentsche Bank N.V., Wageningen	33,61
	57.270,34

Hoogachtend,
Accountantskantoor W. H. VAN MOURIK.

Vragenrubriek

Vragen voor deze rubriek zenden aan het Bijenhuis te Wageningen

Vraag 5.

Voor het eerst in mijn imkersloopbaan wilde ik naar het koolzaad gaan met mijn 4 volken. Ik kan ze bij een goede kennis in de tuin plaatsen waar ze ongeveer 150 meter van het koolzaad verwijderd staan. Ongeveer 20 meter van de toekomstige standplaats is echter een nertsenkwekerij, die op warme dagen allesbehalve lielijke geuren verspreidt. Acht u een dergelijke plaatsing een gevaar voor bijen en/of nertsen?

D. J. M. W. te H.

Bijen en nertsen.

Op een afstand van 20 meter lijkt mij de aanwezigheid van de door u bedoelde fokkerij geen overwegend bezwaar, zeker niet voor de nertsen en onder de gegeven omstandigheden, nu het nertsenverblijf niet in de vlucht van de bijen naar het koolzaad ligt, evenmin voor de bijen.

S.

Vraag 6.

Destijds stelde ik de vraag of het pleegvolk invloed uitoefent op de grootte en de kleur van de bijen, als we in dat pleegvolk een raam met eendaags eitjes hangen van een volk van geheel ander ras en andere kleur, daar ik meende dit opgemerkt te hebben. Uw vragenrubriek-medewerker achtte dit toen mogelijk (jaargang 1956). Het hoe en waarom bleef echter achterwege. Zou de volgende mogelijkheid, die Jonkrouwe C. Roëll te Apeldoorn me bescheiden opperde, meer licht op deze biologische materie werpen?

Het voedsel, dat de larve ontvangt, komt, zoals bekend is, niet regelrecht van bloem tot broed, maar wordt vooraf eerst door de bijen verwerkt. Het passeert dus de voedersapklieren en dit voedsel draagt dus misschien zijn eigen „rasstempel”. Het zou dus waarschijnlijk het stofwisselingsproces zijn, dat de kleur en grootte van de bij (mede) helpt bepalen. Het verschil in lichaamsbouw tussen koningin en werkbij die uit een gelijksoortig ei kunnen ontstaan, is immers ook op dit vlak te vinden.

Mevr. H. E. t. B. C. te A.

Invloed pleegvolk op bijen.

Als we in een pleegvolk een raam met ééndaagse eitjes hangen van een ander ras en dit broed verder door het pleegvolk laten verzorgen, dan zouden, m.i., eventueel optredende afwijkingen in grootte en kleur van het oorspronkelijke ras inderdaad verband kunnen houden met de samenstelling van het voedsel, hetwelk door het pleegvolk aan het broed is verstrekt.

S.

Vraag 7.

Voor het beschermen van de lak van een auto is in de handel verkrijgbaar autowas. Heeft deze autowas iets uit te staan met onze bijenwas? Of is er met onze bijenwas een goed beschermiddel te maken voor de laklaag van een auto?

P. W. T. te S.

Bijenwas en autowas.

De samenstelling van het in de handel verkrijgbare artikel „autowas” is mij niet bekend. Dit zal trouwens wel een fabrieksgeheim zijn.

Naar ik echter meen zou een mengsel van bijenwas en terpentine, zó dat een smijdig (niet te dun) zalfje ontstaat, ook wel aan het doel beantwoorden. Niet alleen blanke en gepolitoerde meubelen worden hier-

Toe, leer mij imkeren...

Tot 18 jaar
halve contributie.

mede immers met succes behandeld, maar ook voorwerpen van **geverfd** of **gelakt** hout of metaal, als meubelen, deuren, trappen, enz. S.

Uit de afdelingen

AFD. BENNEKOM

Onze afdeling hield op 8 maart 1957 een korte jaarvergadering. Na deze korte vergadering zou een wedstrijd in hersengymnastiek worden gehouden tussen de afdelingen Bennekom, Renkum en Wageningen.

Door een plotseling sterfgeval van een der bestuursleden van de afdeling Renkum, de heer H. J. Scheffer, was er van deze afdeling geen enkel lid aanwezig. Daarom werd besloten om van 9 leden van de afdeling Bennekom, gecombineerd met één lid van de afdeling Ede, twee groepen te vormen en van de afdeling Wageningen één groep van 5 leden.

De zeer leerzame vragen, welke alle betrekking hadden op de bijenteelt, werden door de voorzitter van de afd. Bennekom, de heer C. v. d. Brink, gesteld. De jury werd gevormd door enige leden van Wageningen en Bennekom.

De uitslag was als volgt: groep 1. Bennekom won met 14 punten; groep 2. Wageningen 13 punten; groep 3. Bennekom-Ede 8½ punt.

Tegen half elf werd deze gezellige en leerzame avond door de voorzitter van de afdeling Bennekom gesloten.

AFD. ZEIST

Afd. Zeist hield op 22 februari jl. haar jaarvergadering. Het voornaamste punt was deze avond de huldiging van de heer H. R. Briede, bijna 50 jaar lid van onze vereniging en 25 jaar bestuurslid der afd. Zeist. Het hoofdbestuurslid, de heer C. Pater Jzn. reikte hem namens het hoofdbestuur de Ere-draagmedaille uit en bracht in herinnering dat de jubilaris steeds behoorde tot de actieve leden. Veel heeft hij voor de afdeling gedaan, maar ook op de alg. vergaderingen en de imkersdagen was hij iemand, die maar zelden afwezig was. Ook in zijn Groentje gaf hij vele malen blijk van zijn imkerservaringen. Bij de bestuursverkiezing waren aftredend en niet herkiesbaar de heren G. Krabbendam en D. H. Ooms. Als nieuwe bestuursleden werden benoemd mevr. Groeneveld en de heer De Vries. Verder deed de voorzitter J. J. Dorrestein nog de verheugende mededeling dat de gemeente Zeist grond beschikbaar heeft ge-

steld in het landgoed Schoonoord voor plaatsing van een bijenstand door de afdeling voor propaganda en voorlichting.

C. P.

AFD. BUNNIK-HOUTEN

Afd. Bunnik-Houten was op 15 februari ten huize van de gastvrije familie Tholen in jaarvergadering bijeen. Uit het verslag van de penningmeester bleek dat er een batig saldo was van f1.30. Het jaarverslag gaf blijk van zeer vele activiteiten. Het ledental der afdeling is in stijgende lijn. De beginnerscursussen zijn goed bezocht, de cursus Bunnik is begonnen met 14 cursisten, en de cursus Utrecht met maar liefst 26. Uitvoerig werd gesproken over de viering van het 10-jarig bestaan en het ontwerp der afdelingsvlag. Het bestuur en de hieraan toegevoegde commissie verkregen vrij mandaat in deze. Besloten werd dat aan de redactie van Bijennieuws voor elk nummer, één der leden bij toebeurt medewerking zal verlenen. De Honingcursus zal begin april aanvangen. Aan bestuivingsgelden kon door de afdeling een bedrag van p.m. f2.500,- aan imkers uitgekeerd worden. De secretaris E. C. v. Rijn werd herkozen. De 1e maart werd een vergadering in Houten gehouden ten huize van de familie De Kruif. De opkomst was behoorlijk en de heer C. Pater Jzn hield een lezing over voorjaarsproblemen bij het reizen naar fruit en/of koolzaad.

C. P.

AFD. SOEST

Afd. Soest vergaderde op 27 februari in Zonneheuvel onder voorzitterschap van de heer W. A. v. Elmpt. Het hoofdbestuurslid C. Pater Jzn. hield eerst een 10 minutenpraatje onder het motto: Nieuws van het hoofdbestuur. Daarna hield hij een lezing over het reizen naar fruit en/of koolzaad en besprak hij het reizen met de bijenvolken naar het fruit. Individuele verhuur zal binnenkort tot het verleden gaan behoren. Alleen door middel van een collectieve verhuur met inschakeling van alle belanghebbenden zal men in de toekomst nog succes kunnen hebben.

C. P.

AFD. EIJSDEN

Op 23 februari hield onze afdeling haar jaarvergadering.

De voorzitter opende deze vergadering met de christelijke groet en dankte voor de goede opkomst.

Spr. sprak er zijn genoegen over uit dat alle leden aanwezig waren en hoopte dat dit in de toekomst altijd mogelijk zou zijn. Uit 'n terugblik in het afgelopen jaar bleek dat dit ook voor de imkers in deze streek zeer slecht geweest was.

Het ledental werd met één verminderd. Uit het jaarverslag van de penningmeester blijkt een klein voordelig saldo aanwezig te zijn.

De penningmeester vond het teleurstellend dat de jaarlijkse subsidie van de plaatselijke Boerenleenbank dit jaar achterwege was gebleven, doch wel werd toegekend aan de bijenbond, aangesloten bij de L.L.T.B.

Naar aanleiding hiervan werd er in mei 1956 vergaderd en met algemene stemmen werd besloten lid te blijven van de Ned. Ver. en niet over te gaan naar de Limburgse Bond, waarvan enige afdelingsbestuursleden zich in deze zaak wel van een heel slechte zijde hebben laten zien en men ze niet direct een imkercollega kan noemen.

Verder werd er op de jaarvergadering nog besloten om gezamenlijk met de afdeling Heer deel te nemen aan de imkersdag te Rotterdam.

De heren A. Haufmann en G. Biesmans werden als bestuursleden herkozen.

Na de vergadering was er gelegenheid om imkersbenodigdheden te bestellen, waarna de vergadering werd gesloten.

G. BIESMANS, secretaris

AFD. RENKUM

In de ouderdom van 62 jaar overleed plotseling op 8 maart jl. ons bestuurslid, de heer

H. J. SCHEFFER

Meer dan veertig jaar heeft de overledene als bestuurslid de vereniging trouw gediend. Ook op de vergaderingen ontbrak hij zelden. Hij ruste in vrede.

Renkum, 9 maart 1957

Het bestuur van de „Korenbloem"

AFD. HENGLO (O.)

Met leedwezen geven wij u kennis dat op 14 februari jl. ons oudste lid, de heer

J. HAAN

op 83 jarige leeftijd van ons is heengegaan. Hij was een imker die vele jaren lid van onze vereniging was, een trouw vergaderingsbezoeker, ten voorbeeld aan velen. Lang zal hij bij ons in herinnering blijven.

Bestuur afd. Hengelo (O.)

AFD. WINSCHOTEN

JAARVERGADERING

Uit het jaaroverzicht van de voorzitter bleek, dat 1956 zeer slecht voor de bijenhouders was geweest vanwege de natte koude zomer. Ook de vooruitzichten zijn over het algemeen niet hoopgevend, o.m. met het oog op de verhoogde prijs van suiker.

Bij de bestuursverkiezing verwierf de heer Heidekamp weer de functie van voorzitter, terwijl de heer P. Siebering het bestuur

completeerde. Bij monde van de heer A. Boelens werd verslag over de stand van de financiën uitgebracht. Het saldo bleek iets te zijn teruggelopen.

Een voorstel om te komen tot een beoordeelingscommissie van bijenvolken werd aangenomen. Hierin kregen zitting de heren P. Siebering, M. Schoonhoven en A. Boelens. Hierna hield de heer Siebering een interessante lezing over de reacties der bijen op verschillende kleuren en over de wijze, waarop de dieren elkaar duidelijk kunnen maken in welke richting en op welke afstand honing te vinden is. Tot slot werden enkele imkersartikelen onder de aanwezigen verlost.

Oogst en Dracht

EIJSDEN, 19 maart 1957 — Na een zachte winter hadden we een vroeg voorjaar, zeer in tegenstelling tot het afgelopen jaar.

Volgens een imkercollega haalden de bijen reeds op 4 februari stuifmeel.

Door werkzaamheden kon ik dit feit zelf pas vaststellen in eind februari, wel constateerde ik toen ook behoorlijk gesloten broed.

Bij het weghalen van enkele stokjes onder het dekkleedje van mijn volken bleek op 5 maart dat deze de ruimte tussen de raampjes en het kleedje reeds uitgebouwd hadden met frisse raat en honing erin. Daar bij enige volken de voedselvoorraad een te grote plaats innam was ik genoodzaakt enige lege raampjes in het broednest te hangen, daar buiten een plekje broed, vers gehaald stuifmeel en honing geen plaats meer was voor de moeder om eitjes te leggen.

Enige pruimen- en perzikbomen staan hier reeds in bloei en wanneer er nog een paar warme dagen komen staan ook de kersen reeds in bloei. Voor ons imkers eigenlijk nog iets te vroeg, want vooral nu de volken beginnen bij te komen was het gewenst dat deze op topsterkte waren voor de bloei van de kersen.

We hopen en verwachten hier dan ook een goede voorjaarsoogst.

G. BIESMANS

BIJENMARKTEN

10 april: Furmerend
12 april: Dordrecht
12 april: Emmen
13 april: Zenderen, café Schulte
17 april: Weert, 7-12 uur Nieuwe Markt
29 april: Beilen, hotel Koopman.

SPEURBIJTJES

GEVRAAGD: 5 prima zwermen of vegers voor 10 raams Simplex. Br. met prijs aan J. L. Bakker, Weimarstraat 364, Telef. 330945, Den Haag.

TE KOOP: Enige kasten met bijen en wat bijenteeltgereedschap. J. VAN SLOCHTEREN, Peizerweg 124, Groningen.

AANGEBODEN: teeltkast voor 3 koninginnen f 12,50; honingslinger voor 3 br. ramen f 20,-; zesraamskastjes met voerand en raampjes à f 6,50. Adres Jasmijnstr. 59, Den Haag.

TE KOOP AANGEBODEN: 1 observatiekast 3 raams, compleet f 20,-; 1 vitrine f 20,-. J. D. A. RAHDER, Welgelegenlaan 31, Driebergen.

TE KOOP AANGEBODEN: 2 W.B.C.-kasten en 2 Simplex-kasten en 1 korf met bijen, goed bevolkt. A. MULDER, Beetslaan 62, Soest.

TE KOOP: 25 bevolkte Simplex-kasten, verder ledige kasten, uitgebouwde ramen, kunstraat, honingslinger enz. J. EKKELINKAMP, Linderflor 29, Vroomshoop. Tel. 0 5498-464.

TE KOOP: 8 volken in goed onderhouden V.S.-kasten. Elke kast bevat een extra broed- en een honingkamer, vier opzetranden, moerrooster, reisplank dekkleedjes, verklein-blok en een voerbak. Per volk f 35,-. Tevens ruim 20 16-raamsboogkorven in goede staat. DE BUITENHOF, Diepenveen. Tel. 0 6709-283.

BIJENMARKT: terrein hotel Koopman te Beilen op maandag 29 april. Aanvang 9 uur.

TE KOOP: 5 ledige achterbehandelingskasten; 2 ledige Simplex-kasten met toebehoren. In goede staat. G. J. LAAR, P. C. Hooftlaan 4, Velp (Gld.).

Wij leveren alles op het gebied der bijenteelt tegen de laagst mogelijke prijzen.

Simplexkasten, dubbelwandig, met 2 broedkamers, ramen + blikjes voor f 35,—. Idem met 1 broed- en 1 honingkamer voor f 34,—.

Kunstraat thans per kg f 7,50.

Extra dun voor honingkamer f 8,—.

Werkloon zuiver was tot kunstraat f 1,50 per kg. U kunt ook uw droge raten zenden voor kunstraat.

Onze nieuwe prijslijst is gereed en wordt u op aanvraag gaarne toegezonden. Tevens hopen we evenals vorige jaren weer op de te houden bijenmarkten te komen.

H. T. VAN DAM en Zn. - BIJENPARK
JUBBEGA (Fr.) - TELEFOON 382.

TE KOOP: 2 Simplexkasten; 1 zesraams kastje; prima volken. Udenhoutseweg 49, Oisterwijk Nb.

AANGEBODEN: complete bijenstand, w.o. 70 bevolkte bijen-kasten (Albertie); 6 bevolkte Simplexkasten; raten-kasten; 18-raams honingslinger, waspers en kunstraatpers bij H. W. JANSEN. Bijenstand „De Klaverbloem", Zelhem (post Halle).

GEVRAAGD: raat- en zuivere bijenwas. Prijzen van f 1,75 en f 6,75 per kg. Bijenvolken op ramen, zwermen en Propolis. Honing & Waszemerij, annex Chemische Industrie en Kaarsenfabriek „ARKADIA", Lochem. Tel. 0 6730-1827.